Master the Mishnah
שנן את המשנה

המשנה עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים

The Mishnah with Commentaries, Vowelized and Organized

לעילוי נשמת
שלום בן משה

כלים
פרק ה׳

א **תַּנּוּר, תְּחִילָּתוֹ אַרְבָּעָה וּשְׁיָרָיו אַרְבָּעָה — דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.**

תַּנּוּר תְּחִילָּתוֹ אַרְבָּעָה - סְתָם תַּנּוּר עָשׂוּי כְּמִין קְדֵירָה גְּדוֹלָה שֶׁאֵין לָהּ שׁוּלַיִם, וּמְחַבְּרִים אוֹתוֹ בְּטִיט עַל גַּבֵּי קַרְקַע, וְרִצְפַּת הַקַּרְקַע הִיא תַּחְתִּיתוֹ שֶׁל תַּנּוּר. וְאַף עַל פִּי שֶׁמַּעֲצָמוֹ אֵין לוֹ בֵּית קִיבּוּל, אַף עַל פִּי כֵן טָמֵא, דִּבְתוֹכוֹ תָּלָה רַחֲמָנָא, וַהֲרֵי יֵשׁ לוֹ תּוֹךְ.

תְּחִילָּתוֹ אַרְבָּעָה - אֵין גָּבְהוֹ שֶׁל תַּנּוּר פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים.

וּשְׁיָרָיו - אִם הָיָה גָּדוֹל וְנִטְמָא וְאַחַר כָּךְ נִשְׁבַּר, לֹא טָהֵר עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בִּשְׁבָרָיו אַרְבָּעָה.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּגָדוֹל. אֲבָל בְּקָטָן, תְּחִילָּתוֹ כָּל שֶׁהוּא וּשְׁיָרָיו רוּבּוֹ.

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים - דִּתְחִילָּתוֹ וּשְׁיָרָיו אַרְבָּעָה.

בְּגָדוֹל - הֶעָשׂוּי לֶאֱפוֹת וְלִצְלוֹת בּוֹ כְּדֶרֶךְ הַתַּנּוּרִים.

אֲבָל בְּקָטָן - הֶעָשׂוּי לְתִינוֹקוֹת לְצַחֵק בּוֹ.

תְּחִילָּתוֹ כָּל שֶׁהוּא - וְלַאו דַּוְקָא כָּל שֶׁהוּא, דִּבְצִיר מִטֶּפַח לֹא הָוֵי.

וּשְׁיָרָיו רוּבּוֹ - בַּגְּמָרָא בַּפֶּרֶק הָעוֹר וְהָרוֹטֵב (חולין קכ״ד) מַקְשֶׁה עַל מַתְנִיתִין דְּהָכָא: וּבְצִיר מִטֶּפַח לְמַאי חָזֵי?

וּמְשַׁנֵּי: הַאי ״וּשְׁיָרָיו רוּבּוֹ״ — אַגָּדוֹל קָאֵי, וְלֹא אַתַּנּוּר קָטָן.

וּמוֹתְבִינַן: בְּגָדוֹל? הָא, קָאָמַר ״וּשְׁיָרָיו אַרְבָּעָה״, דְּהָא קָתָנֵי ״בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּגָדוֹל״ — מַשְׁמַע דְּלֹא פְּלִיגֵי חֲכָמִים עַל תַּנָּא קַמָּא בְּגָדוֹל כְּלָל!

וּמְשַׁנֵּי: הָא בְּתַנּוּר בַּר שִׁבְעָה, הָא בְּתַנּוּר בַּר תְּשָׁעָה.

כְּלוֹמַר: בַּר שִׁבְעָה שְׁיָרָיו בְּרוּבּוֹ, וְאַף עַל פִּי דְּלֹא הָוֵי אַרְבָּעָה, וְאֵין תַּנּוּר פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה, הוֹאִיל וּמִתְּחִילָּתוֹ הָיָה כְּלִי חָשׁוּב, מִשְׁתַּמְּשִׁין בִּשְׁיָרָיו אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן רְאוּיִין כָּל כָּךְ. וּבְתַנּוּר שֶׁל תְּשָׁעָה דְּרוּבּוֹ הָוֵי שִׁיעוּר גָּדוֹל, מְטַמֵּא בִּשְׁיָרָיו בְּאַרְבָּעָה, כִּתְחִילָּתוֹ.

מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתּוֹ.

מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתּוֹ - אַתְּחִילַּת תַּנּוּר קָאֵי — מֵאֵימָתַי הַתַּנּוּר מִיטַּמֵּא? מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתּוֹ.

אֵיזֶהוּ גָּמַר מְלַאכְתּוֹ? מִשֶּׁיְּסַיְּקֶנּוּ כְּדֵי לֶאֱפוֹת בּוֹ סוּפְגָּנִין.

מִשֶּׁיְּסַיְּקֶנּוּ - אַף עַל גַּב דְּשָׁאַר כְּלֵי חֶרֶס סַגִּי לְהוּ בְּצֵירוּף כִּבְשָׁן, תַּנּוּר דְּבָעֵי לְדַבֵּק בּוֹ טִיט לְעַבּוֹתוֹ לְהַחֲזִיק חוּמּוֹ, לֹא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ עַד שֶׁיְּסַיְּקֶנּוּ. וּמִיהוּ לֹא בָּעֵי הֵיסֵק גָּדוֹל כְּדֵי לֶאֱפוֹת בּוֹ פַּת, אֶלָּא כְּדֵי לֶאֱפוֹת בּוֹ סוּפְגָּנִים, פַּת שֶׁבְּלִילָתָהּ רַכָּה הָעֲשׂוּיָה כִּסְפוֹג, דִּבְהֵיסֵק מוּעָט סַגִּי לָהּ.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִשֶּׁיְּסַיֵּק אֶת הַחָדָשׁ כְּדֵי לֶאֱפוֹת בַּיָּשָׁן סוּפְגָּנִין.

מִשֶּׁיְּסַיֵּק אֶת הַחָדָשׁ כְּדֵי לֶאֱפוֹת בַּיָּשָׁן - דְּחָדָשׁ כְּדֵי לֶאֱפוֹת בּוֹ סוּפְגָּנִים בָּעֵי הֵיסֵק מְרוּבֶּה מִן הַיָּשָׁן. וְאִם הוּסַק הֶחָדָשׁ הֵיסֵק מוּעָט דִּבְהֵיסֵק כָּזֶה הָיָה יָשָׁן רָאוּי לֶאֱפוֹת בּוֹ סוּפְגָּנִים, הַיְינוּ גָּמַר מְלַאכְתּוֹ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה.

כלים
פרק ה׳

© gilyoneishabbos.com
© knowthetorahbyheart.com
לקבל באמייל
knowthetorahbyheart@gmail.com

כלים
פרק ה׳

ב **כִּירָה, תְּחִילָתָהּ שָׁלֹשׁ וּשְׁיָרֶיהָ שָׁלֹשׁ, מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּהּ.**

כִּירָה - מָקוֹם שְׁפִיתַת שְׁתֵּי קְדֵירוֹת. וּפְעָמִים שֶׁנּוֹתְנִים הַקְּדֵירוֹת לְבַשֵּׁל בְּתוֹכָהּ, וּפְעָמִים עַל גַּבָּהּ.

תְּחִילָתָהּ שָׁלֹשׁ - גְּבָהָהּ אֵין פָּחוֹת מִשָּׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת.

מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּהּ - מֵאֵימָתַי מִיטַּמְּאָה תְּחִילָתָהּ? מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּהּ.

אֵיזֶהוּ גָּמֵר מְלַאכְתָּהּ? מִשֶּׁיְּסַיְּקֶנָּה כְּדֵי לְבַשֵּׁל עָלֶיהָ בֵּיצָה קַלָּה שֶׁבַּבֵּיצִים, טְרוּפָה וּנְתוּנָה בְּאֶלְפָּס.

בֵּיצָה קַלָּה - בֵּיצַת תַּרְנְגוֹלֶת. וְאַמַּאי קָרֵי לָהּ בֵּיצָה קַלָּה? שֶׁהִיא קַלָּה לְבַשֵּׁל יוֹתֵר מִכָּל הַבֵּיצִים.

טְרוּפָה - כְּשֶׁהִיא טְרוּפָה וּשְׁבוּרָה בַּקְּעָרָה.

וּנְתוּנָה בְּאֶלְפָּס - שֶׁהוּחַם כְּבָר, שֶׁהִיא מְמַהֶרֶת לְהִתְבַּשֵּׁל.

הַכּוּפָּח – עֲשָׂאוֹ לַאֲפִיָּה שִׁיעוּרוֹ כַּתַּנּוּר, עֲשָׂאוֹ לְבִישׁוּל שִׁיעוּרוֹ כַּכִּירָה.

הַכּוּפָּח - שִׁיעוּר שְׁפִיתַת קְדֵירָה אַחַת, וְחוּמּוֹ רַב מֵחֹם הַכִּירָה. וּפְעָמִים שֶׁאוֹפִין בּוֹ פַּת.

שִׁיעוּרוֹ כַּתַּנּוּר - כְּדֵי לֶאֱפוֹת סוּפְגָנִים.

שִׁיעוּרוֹ כַּכִּירָה - לְבַשֵּׁל בּוֹ בֵּיצָה קַלָּה.

הָאֶבֶן הַיּוֹצֵא מִן הַתַּנּוּר טָפֵחַ, וּמִן הַכִּירָה שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, חִיבּוּר. הַיּוֹצֵא מִן הַכּוּפָּח – עֲשָׂאוֹ לַאֲפִיָּה שִׁיעוּרוֹ כַּתַּנּוּר, עֲשָׂאוֹ לְבִישׁוּל שִׁיעוּרוֹ כַּכִּירָה.

הָאֶבֶן הַיּוֹצֵא - רְגִילִים לְחַבֵּר אֶבֶן בַּתַּנּוּר שֶׁבּוֹלֶטֶת מִמֶּנּוּ לַחוּץ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ לְבֵית אֲחִיזָה, וּכְתַנּוּר דָּמְיָא. וְאִם נִטְמָא הַתַּנּוּר נִטְמֵאת הָאֶבֶן, וְנִטְמָא הַפַּת שֶׁנָּגַע בָּהּ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא יָד לַתַּנּוּר, וּכְתִיב (ויקרא י״א לה) ״תַּנּוּר וְכִירַיִם יֻתָּץ טְמֵאִים הֵם טְמֵאִים יִהְיוּ לָכֶם״ – לְכָל שֶׁבְּצָרְכֵיכֶם, לְרַבּוֹת אֶת הַיָּדוֹת שֶׁהֵן צוֹרֶךְ לַכְּלִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא אָמְרוּ טָפֵחַ, אֶלָּא בֵּין הַתַּנּוּר וְלַכּוֹתֶל.

כלים
פרק ה׳

לֹא אָמְרוּ - דְּיוֹתֵר מִטָּפֵחַ בַּתַּנּוּר וּמִשָּׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת בַּכִּירָה לֹא הֻזְּרוּ חִיבּוּר אֶלָּא כְּשֶׁהָאֶבֶן בֵּין הַתַּנּוּר וְלַכּוֹתֶל, מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲכֶבֶת שֶׁאֵין יְכוֹלִין לְקָרֵב הַתַּנּוּר לַכּוֹתֶל וְדוֹחֵק אֶת הַבַּיִת. הִילְכָךְ יוֹתֵר מִטָּפַח עוֹמֶדֶת לִינָּטֵל הִיא. אֲבָל לְצַד הַבַּיִת, אֲפִילּוּ גְּדוֹלָה הַרְבֵּה, יָד הִיא לַתַּנּוּר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה.

הָיוּ שְׁנֵי תַּנּוּרִין סְמוּכִים זֶה לָזֶה, נוֹתֵן לָזֶה טָפַח וְלָזֶה טָפַח, וְהַשְּׁאָר טָהוֹר.

וְהַשְּׁאָר טָהוֹר - דְּתַנְיָא בְּתוֹסֶרֶת כֵּלִים: יָכוֹל שֶׁאֲנִי מְרַבֶּה יוֹתֵר מִכַּשִּׁיעוּר? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״טְמֵאִים הֵם״.

ג **עֲטֶרֶת כִּירָה, טְהוֹרָה.**

עֲטֶרֶת כִּירָה - בִּנְיַן עָגוֹל עָשׂוּי עַל רֹאשׁ הַכִּירָה כְּדֵי לִשְׁמוֹר חוּמָהּ.

טְהוֹרָה - וְאִם נִטְמֵאת הַכִּירָה לֹא נִטְמֵאת הָעֲטֶרֶת, דְּלֹא חֲשִׁיבָא עֲטֶרֶת חִיבּוּר לַכִּירָה.

טִירַת הַתַּנּוּר – בִּזְמַן שֶׁהִיא גְּבוֹהָה אַרְבָּעָה טְפָחִים, מִיטַּמְּאָה בְּמַגָּע וּבָאֲוִיר. פְּחוֹתָה מִכָּאן, טְהוֹרָה.

טִירַת הַתַּנּוּר - חֲצַר הַתַּנּוּר, לְשׁוֹן (בראשית כ״ה טז) ״בַּחֲצֵרֵיהֶם וּבְטִירוֹתָם״, מָקוֹם לִפְנֵי הַתַּנּוּר מוּקָף מְחִיצוֹת שֶׁנּוֹתְנִים בּוֹ הַלֶּחֶם כְּשֶׁרוֹדִין אוֹתוֹ מִן הַתַּנּוּר.

בִּזְמַן שֶׁהִיא גְּבוֹהָה אַרְבָּעָה טְפָחִים - כְּשִׁיעוּר גָּבְהוֹ שֶׁל תַּנּוּר, שֶׁתְּחִלָּתוֹ אַרְבָּעָה.

אִם חוּבְּרָה לוֹ, אֲפִילּוּ עַל שָׁלֹשׁ אֲבָנִים, טְמֵאָה.

אֲפִילּוּ עַל שָׁלֹשׁ אֲבָנִים - שֶׁלֹּא הָיְתָה מְחוּבֶּרֶת חִיבּוּר יָפֶה, אֶלָּא מוּנַּחַת עַל שָׁלֹשׁ אֲבָנִים בִּלְבַד וּדְבוּקָה לַתַּנּוּר, חֲשִׁיבָא חִיבּוּר.

בֵּית הַפַּךְ וּבֵית הַתַּבְלִין וּבֵית הַנֵּר שֶׁבַּכִּירָה, מִיטַּמְּאִין בְּמַגָּע וְאֵינָן מִיטַּמְּאִין בָּאֲוִיר – דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר.

בֵּית הַפַּךְ - מָקוֹם עָשׂוּי בְּצִדֵּי הַכִּירָה, שֶׁמַּנִּיחִין בּוֹ פַּךְ שֶׁמֶן לְהַפְשִׁיר.

בֵּית הַתַּבְלִין - מָקוֹם שֶׁמַּנִּיחִין בּוֹ אֶת הַתַּבְלִין.

בֵּית הַנֶּגֶר - מָקוֹם שֶׁמַּנִּיחִין בּוֹ הַנֶּגֶר.

מִיטַּמְּאִין בְּמַגָּע - אִם נָגַע שֶׁרֶץ בְּתוֹךְ הַכִּירָה, נִטְמְאוּ הַמְּקוֹמוֹת הַלָּלוּ בְּטוּמְאַת הַכִּירָה. וְכֵן אִם נִטְמָא אֶחָד מִן הַמְּקוֹמוֹת הַלָּלוּ בְּמַגַּע שֶׁרֶץ, נִטְמֵאת הַכִּירָה עִמָּהֶם, דַּחֲשִׁיבִי כַּכִּירָה, וְהֵם דָּבָר אֶחָד לְעִנְיַן טוּמְאַת מַגָּע.

וְאֵין מִיטַּמְּאִין בָּאֲוִיר - אִם נִתְלָה שֶׁרֶץ בָּאֲוִיר כִּירָה וְלֹא נָגַע בָּהּ, אַף עַל פִּי שֶׁהִיא טְמֵאָה – דִּכְלִי חֶרֶס מִיטַּמֵּא בָּאֲוִיר, הֵן טְהוֹרִין, שֶׁאֵינָם חִיבּוּר לָהּ אֶלָּא לְעִנְיַן מַגָּע. מִשּׁוּם דְּמִן הַתּוֹרָה אֵינָם חִיבּוּר לָהּ, וְרַבָּנָן הוּא דְּגָזְרוּ עֲלֵיהוּ טוּמְאָה, וַעֲבָדוּ רַבָּנָן הֵכִירָא דְּלֹא לִיטַּמְּאוּ בָּאֲוִיר, כִּי הֵיכִי דְּלֹא לִשְׁרְפוּ עֲלֵיהוּ תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים.

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר - אֲפִילּוּ בְּמַגָּע כָּל מָקוֹם שֶׁלֹּא נָגְעָה בּוֹ טוּמְאָה, דְּכָל חַד וְחַד כְּלִי בְּאַנְפֵּי נַפְשֵׁיהּ הוּא.

וַהֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר.

ד **תַּנּוּר שֶׁהוּסַק מֵאֲחוֹרָיו, אוֹ שֶׁהוּסַק שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ, אוֹ שֶׁהוּסַק בְּבֵית הָאוּמָּן, טָמֵא. מַעֲשֶׂה שֶׁנָּפְלָה דְּלֵיקָה בַּתַּנּוּרֵי כְּפַר סְגָנְיָה, וּבָא מַעֲשֶׂה לְיַבְנֶה, וְטִמְּאָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל.**

תַּנּוּר שֶׁהוּסַק מֵאֲחוֹרָיו - שֶׁאֵין הַתַּנּוּר מְקַבֵּל טוּמְאָה עַד שֶׁיַּסִּיקֶנּוּ, וְאִם לֹא הוּסַק מִבִּפְנִים אֶלָּא מִבַּחוּץ, חֲשִׁיב הֶיסֵּק.

אוֹ שֶׁהוּסַק שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ - אֲפִילּוּ מִבִּפְנִים.

אוֹ שֶׁהוּסַק בְּבֵית הָאוּמָּן - קוֹדֶם שֶׁנִּגְמַר מְלֶאכֶת עֲשִׂיָּיתוֹ.

טָמֵא - גַּרְסִינַן. וְיֵשׁ סְפָרִים שֶׁגּוֹרְסִין טָהוֹר, וְשִׁיבּוּשׁ הוּא.

ה **מוֹסַף הַתַּנּוּר שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים, טָהוֹר.**

מוֹסַף הַתַּנּוּר - תּוֹסֶפְתּוֹ שֶׁל תַּנּוּר שֶׁמּוֹסִיפִין בְּגָבְהוֹ כְּדֵי לִשְׁמוֹר חוּמּוֹ.

וְשֶׁל נַחְתּוֹמִין, טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא סוֹמֵךְ עָלָיו אֶת הַשַּׁפּוּד.

מִפְּנֵי שֶׁהוּא סוֹמֵךְ עָלָיו אֶת הַשַּׁפּוּד - שֶׁל בָּשָׂר, שֶׁרְגִילִים לִצְלוֹת בּוֹ בָּשָׂר, וַהֲוֵי דָּבָר צוֹרֵךְ

לַתַּנּוּר. וְרַחֲמָנָא אָמַר ״וּטְמֵאִים יִהְיוּ לָכֶם״ – לְכָל שֶׁבְּצָרְכֵיכֶם, כִּדְדָרְשִׁינַן לְעֵיל בְּמִשְׁנָה ב׳.

רַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אוֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁהוּא אוֹפֶה בּוֹ כְּשֶׁהוּא נִדְחָק.

מִפְּנֵי שֶׁהוּא אוֹפֶה בּוֹ כְּשֶׁהוּא נִדְחָק - כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ אוּכְלוּסִין מְרוּבִּין וְצָרִיךְ לְצֵת מְרוּבָּה. וְרַבִּי יוֹחָנָן לֹא סָגִי לֵיהּ בְּטַעֲמָא דְּתַנָּא קַמָּא – ״מִפְּנֵי שֶׁהוּא סוֹמֵךְ עָלָיו אֶת הַשַּׁפּוּד״, דִּסְבִירָא לֵיהּ דִּבְעִינַן שֶׁיְּהֵא תַּשְׁמִישׁ הַתּוֹסֶפֶת כְּעֵין תַּשְׁמִישׁ גּוּפוֹ שֶׁל תַּנּוּר.

כֵּיוֹצֵא בּוֹ, מוֹסַף הַיּוֹרָה שֶׁל שׁוֹלְקֵי זֵיתִים טָמֵא, וְשֶׁל צַבָּעִים טָהוֹר.

מוֹסַף הַיּוֹרָה שֶׁל שׁוֹלְקֵי זֵיתִים - דֶּרֶךְ שׁוֹלְקֵי זֵיתִים וְצַבָּעִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם יוֹרוֹת גְּדוֹלוֹת, וְעוֹשִׂים לָהֶם תּוֹסֶפֶת טִיט עַל שְׂפָתָם שֶׁיַּעֲלוּ בָּהּ הַמַּיִם בְּעֵת רְתִיחָתָם. וְשֶׁל שׁוֹלְקֵי זֵיתִים טָמֵא, לְפִי שֶׁאוֹתָהּ תּוֹסֶפֶת צְרִיכָה לַכְּלִי וּמִשְׁתַּמְּשִׁים בָּהּ.

וְשֶׁל צַבָּעִים טָהוֹר - דְּלֹא מִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיהּ כִּי הֵיכִי דְּלֹא לִפְסִיד צִבְעֵיהּ.

וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר.

ו **תַּנּוּר שֶׁנִּתַּן בּוֹ עָפָר עַד חֲצִיוֹ – מֵעָפָר וּלְמַטָּן מִיטַּמֵּא בְּמַגָּע, מֵעָפָר וּלְמַעְלָן מִיטַּמֵּא בָּאֲוִיר.**

מֵעָפָר וּלְמַטָּן מִיטַּמֵּא בְּמַגָּע - אִם נָגַע שֶׁרֶץ בַּתַּנּוּר מִתּוֹכוֹ לְמַעְלָה מִן הֶעָפָר, נִטְמָא מַה שֶּׁלְּמַטָּה מִן הֶעָפָר. אֲבָל אִם נִתְלָה הַשֶּׁרֶץ בָּאֲוִיר, וְלֹא נָגַע בַּדּוֹפְנֵי הַתַּנּוּר מִתּוֹכוֹ, לֹא נִטְמָא אֶלָּא מַה שֶּׁלְּמַעְלָה מִן הֶעָפָר.

נִתְּנוּ עַל פִּי הַבּוֹר אוֹ עַל פִּי הַדּוּת, וְנָתַן שָׁם אֶבֶן – רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם מַסִּיק מִלְּמַטָּן, וְהוּא נִיסּוֹק מִלְּמַעְלָן, טָמֵא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הוֹאִיל וְהוּסַק מִכָּל מָקוֹם, טָמֵא.

בּוֹר - חֲפִירָה לְמַטָּה בָּאָרֶץ.

דּוּת - כְּבוֹר הוּא עָשׂוּי, אֶלָּא שֶׁהוּא בִּנְיָן לְמַעְלָה מִן הַקַּרְקַע.

וְנָתַן שָׁם אֶבֶן - בֵּין הַבּוֹר וּבֵין דּוֹפֶן הַתַּנּוּר, לְהַחֲזִיק הַתַּנּוּר שֶׁלֹּא יִפּוֹל לְתוֹךְ הַבּוֹר.

כלים
פרק ה׳

אִם מַסִּיק מִלְמַטָּה - אִם כְּשֶׁמַּסִּיק הָאוּר מִלְמַטָּה בְּתוֹךְ הַבּוֹר, הַתַּנּוּר נִיסּוֹק מִתּוֹכוֹ לְמַעְלָה דֶּרֶךְ שׁוּלָיו, טָמֵא. וְאִם לָאו, שֶׁאֵינוֹ נִיסּוֹק מֵהֶיסֵּק הָאוּר שֶׁלְּמַטָּה בְּתוֹךְ הַבּוֹר, טָהוֹר.

וּפְלוּגְתָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה וְרַבָּנָן דַּוְקָא בְּהֶיסֵּק רִאשׁוֹן, שֶׁהוּא גָּמַר מְלַאכְתּוֹ שֶׁל תַּנּוּר, וְעַל יְדֵי אוֹתוֹ הֶיסֵּק הוּא מְקַבֵּל טוּמְאָה. רַבִּי יְהוּדָה סָבַר צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא הַתַּנּוּר מְחוּבָּר לָאָרֶץ בְּהֶיסֵּק רִאשׁוֹן, דִּכְתִיב: ״תַּנּוּר וְכִירַיִם יֻתָּץ״, וְאֵין שַׁיָּיךְ לְשׁוֹן נְתִיצָה אֶלָּא בְּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע, דִּבְמִטַּלְטֵל נוֹפֵל לְשׁוֹן שְׁבִירָה לֹא לְשׁוֹן נְתִיצָה. הֵילְכָךְ אִם הַתַּנּוּר נִיסּוֹק דֶּרֶךְ שׁוּלָיו מֵהֶיסֵּק שֶׁבְּתוֹךְ הַבּוֹר, חָשִׁיב כִּמְחוּבָּר לַבּוֹר וּקְרִינָן בֵּיהּ ״יֻתָּץ״, וְאִם אֵינוֹ נִיסּוֹק מֵהֶיסֵּק הַבּוֹר, חֲרֵי הוּא נְתוּץ וְעוֹמֵד, וְאִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּים בּוֹ תּוּ ״יֻתָּץ״.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הוֹאִיל וְהוּא נִיסּוֹק מִכָּל מָקוֹם טָמֵא - דְּאָמַר קְרָא ״וּטְמֵאִים יִהְיוּ לָכֶם״ – מִכָּל מָקוֹם, וַאֲפִילּוּ אִם מַסִּיקוֹ כְּשֶׁהוּא תָּלוּי בְּצַוָּאר הַגָּמָל, חֲזֵי הֶיסֵּק וְנִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ בְּכָךְ.

וְהַכֹּל מוֹדִים בְּהֶיסֵּק שֵׁנִי לְאַחַר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ, שֶׁהוּא מְטַמֵּא אֲפִילּוּ בְּצַוָּאר הַגָּמָל.

וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים.

ז **תַּנּוּר שֶׁנִּטְמָא, כֵּיצַד מְטַהֲרִין אוֹתוֹ?**

תַּנּוּר שֶׁנִּטְמָא - הַתַּנּוּר עֲשׂוּי כְּקֵדֵרָה גְּדוֹלָה שֶׁאֵין לָהּ שׁוּלַיִם וּמְטַלְטֵל. וּכְשֶׁבָּא לְקָבְעוֹ, מְחַבְּרוֹ בָּאָרֶץ וּמְדַבֵּק טִיט מִבַּחוּץ, וּמְעַבֵּהוּ כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמוֹר חוּמּוֹ, וְקָרֵי לָהּ טְפֵלָה, שֶׁמְּטַפְּלָה וּמְחַבְּרָה לוֹ.

כֵּיצַד מְטַהֲרִים אוֹתוֹ - כַּמָּה תִּהֵא שְׁבִירָתוֹ וְתִתְהֵא מְטַהֲרָתוֹ.

חוֹלְקוֹ לִשְׁלֹשָׁה, וְגוֹרֵר אֶת הַטְּפֵלָה עַד שֶׁיְּהֵא בָּאָרֶץ.

חוֹלְקוֹ לִשְׁלֹשָׁה - לַכְּלִי עַצְמוֹ מִבִּפְנִים. דְּאִי לִשְׁנַיִם, הַגָּדוֹל טָמֵא, דְּאִיכָּא רוּבָּא.

וְגוֹרֵר אֶת הַטְּפֵלָה - שֶׁדָּבֵק עָלָיו, שֶׁגַּם הִיא מְחַבַּרְתּוֹ.

עַד שֶׁיְּהֵא בָּאָרֶץ - כְּלוֹמַר: מַפִּילָהּ עַד הַקַּרְקַע. אִי נַמִּי, אַחוֹלְקוֹ קָאֵי, דְּלֹא סָגֵי בַּחֲלוּקָה עַד

כלים
פרק ה׳

רוּבּוֹ, אֶלָּא חוֹלֵק עַד שֶׁיַּגִּיעַ לַקַּרְקַע.

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ לְגָרוֹר אֶת הַטְּפֵלָה, וְלֹא עַד שֶׁיְּהֵא בָּאָרֶץ, אֶלָּא מִמַּעֲטוֹ מִבִּפְנִים אַרְבָּעָה טְפָחִים.

וְלֹא עַד שֶׁיְּהֵא בָּאָרֶץ - וְלֹא לְחַלְקוֹ עַד לְמַטָּה סָמוּךְ לָאָרֶץ.

אֶלָּא מִמַּעֲטוֹ מִבִּפְנִים - עַד שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר אַרְבָּעָה טְפָחִים, שֶׁהוּא שִׁיעוּר תְּחִילָּתוֹ שֶׁל תַּנּוּר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: וְצָרִיךְ לְהַסִּיעוֹ.

צָרִיךְ לְהַסִּיעוֹ - אַף עַל פִּי שֶׁחִלְקוֹ, לֹא טָהֵר עַד שֶׁיְּפָרִיד הַחֲלָקִים זֶה מִזֶּה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.

חֲלָקוֹ לִשְׁנַיִם, אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן – הַגָּדוֹל טָמֵא וְהַקָּטָן טָהוֹר. חֲלָקוֹ לִשְׁלֹשָׁה, אֶחָד גָּדוֹל כִּשְׁנַיִם – הַגָּדוֹל טָמֵא, וּשְׁנַיִם הַקְּטַנִּים טְהוֹרִין.

הַגָּדוֹל טָמֵא - מִשּׁוּם דְּאִיכָּא רוּבּוֹ שֶׁל תַּנּוּר.

ח **חִתְּכוֹ חוּלְיוֹת לְרָחְבּוֹ – פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים, טָהוֹר.**

חִתְּכוֹ חוּלְיוֹת לְרָחְבּוֹ - כְּמוֹ שֶׁחוֹתֵךְ שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁל קָנֶה.

פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים טָהוֹר - אִם יֵשׁ בְּחוּלְיָא פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים, וּבָאָה מִתַּנּוּר גָּדוֹל דְּלֵיכָּא רוּבָּא, טָהוֹר. אֲבָל אִיכָּא אַרְבָּעָה טְפָחִים, טָמֵא, אַף עַל גַּב דַּהֲוֵי מִיעוּט.

מֵרְחוֹ בְּטִיט, מְקַבֵּל טוּמְאָה מִשֶּׁיַּסִּיקֶנּוּ כְּדֵי לֶאֱפוֹת בּוֹ סוּפְגָנִין.

מֵרְחוֹ בְּטִיט - בָּעֵי הֶיסֵּק כְּתַנּוּר חָדָשׁ.

הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת הַטְּפֵלָה, וְנָתַן חוֹל אוֹ צְרוֹר בֵּינְתַיִם, בָּזֶה אָמְרוּ: הַנִּדָּה וְהַטְּהוֹרָה אוֹפוֹת בּוֹ, וְהוּא טָהוֹר.

הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת הַטְּפֵלָה - טְפוֹל שֶׁל טִיט שֶׁעָשָׂה לֹא חִיבְּרוֹ לַתַּנּוּר, אֶלָּא רָחוֹק מִמֶּנּוּ.

וְנָתַן חוֹל אוֹ צְרוֹר - בֵּין הַטְּפֵלָה לַתַּנּוּר, וְעַל יְדֵי כָּךְ הַתַּנּוּר מְקַיֵּים חוּמּוֹ וְאוֹפִים בּוֹ.

הַנִּדָּה וְהַטְּהוֹרָה אוֹפוֹת בּוֹ - דְּלֹא חֲשִׁיבָא

הַטְּפֵלָה חִיבּוּר לַתָּנּוּר, כֵּיוָן שֶׁהִיא מְרוּחֶקֶת מִמֶּנּוּ.

וְהוּא טָהוֹר - שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה.

ט **תַּנּוּר שֶׁבָּא מְחוּתָּךְ מִבֵּית הָאוּמָּן, וְעָשָׂה בּוֹ לְמוּדִין וְנוֹתְנָן עָלָיו, וְהוּא טָהוֹר, נִטְמָא.**

תַּנּוּר שֶׁבָּא מְחוּתָּךְ - שֶׁעָשָׂאוֹ הָאוּמָּן דַּפִּים דַּפִּים כְּדֵי לְחַבְּרָן יַחַד עַל יְדֵי מִסְגָּרוֹת, הֵן זִירִים שֶׁקּוֹרִין צירקלא״ש, כְּעֵין שֶׁאָנוּ עוֹשִׂים לְחָבִיּוֹת שְׁנוּתָנִים בָּהֶן יַיִן. וּלְאוֹתָן זִירִים וּמִסְגָּרוֹת קוֹרֵא הַתַּנָּא לְמוּדִין.

וּנְתָנָן עָלָיו וְהוּא טָהוֹר נִטְמָא - לְאַחַר שֶׁנָּתַן עָלָיו הַלְּמוּדִים, וְהָיָה הַתַּנּוּר טָהוֹר מִתְּחִילָּה – לְפִי שֶׁהָיָה דַּפִּים דַּפִּים וְלֹא הָיָה מְחוּבָּר, חָזַר לִהְיוֹת מְקַבֵּל טוּמְאָה עַל יְדֵי הַלְּמוּדִים הַלָּלוּ שֶׁמְּחַבְּרִים אוֹתוֹ.

סִילֵּק אֶת לְמוּדָיו, טָהוֹר. הֶחֱזִירָן לוֹ, טָהוֹר.

סִילֵּק אֶת לְמוּדָיו - וְנִתְפָּרְקוּ הַדַּפִּין זֶה מִזֶּה, אֵין לְךָ נְתִיצָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ, וְנִטְהַר הַתַּנּוּר. וְאַף עַל פִּי שֶׁהֶחֱזִיר הַלְּמוּדִים פַּעַם שְׁנִיָּה שׁוּב אֵינוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה, שֶׁאֵין הַלְּמוּדִים מְבִיאִין לוֹ הַטּוּמְאָה אֶלָּא בְּפַעַם רִאשׁוֹנָה בִּלְבַד, כְּשֶׁבָּא מְחוּתָּךְ מִבֵּית הָאוּמָּן.

מֵירְחוֹ בְּטִיט, מְקַבֵּל טוּמְאָה. וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַסִּיקֵנּוּ, שֶׁכְּבָר הוּסַּק.

מֵירְחוֹ בְּטִיט - לְתַנּוּר זֶה שֶׁאֵין הַלְּמוּדִים מְבִיאִין לוֹ הַטּוּמְאָה, טָמֵא עַל יְדֵי מְרִיחַת הַטִּיט. וְאֵין צָרִיךְ לְהַסִּיקוֹ כְּשֶׁאָר כָּל תַּנּוּרִים שֶׁאֵין מְקַבְּלִין טוּמְאָה עַד שֶׁיְּסִיקֵם, לְפִי שֶׁכְּבָר הוּסַּק בְּפַעַם רִאשׁוֹנָה כְּשֶׁבָּא מְחוּתָּךְ מִבֵּית הָאוּמָּן.

י **חֲתָכוֹ חוּלְיוֹת, וְנָתַן חוֹל בֵּין חוּלְיָא לְחוּלְיָא – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין.**

חֲתָכוֹ חוּלְיוֹת - שֶׁחֲתָכוֹ לַתַּנּוּר בְּרָחְבּוֹ לְחוּלְיוֹת, וְהִנִּיחַ חוּלְיָא עַל גַּבֵּי חוּלְיָא.

וְנָתַן חוֹל בֵּין חוּלְיָא לְחוּלְיָא - וְטָח אוֹתוֹ בְּטִיט, וְעָשָׂה לוֹ טְפֵלָה כְּדֶרֶךְ שֶׁעוֹשִׂין לְתַנּוּרִים.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר - דְּכֵיוָן דְּיֵשׁ חוֹל בֵּין הַסְּדָקִים, כְּשָׁבוּר דָּמֵי.

וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין - שֶׁהַטְּפֵלָה עוֹשָׂה אֶת כּוּלּוֹ אֶחָד וּמְחַבֶּרֶת אֶת הַסְּדָקִים, וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ חוֹל בֵּין חוּלְיָא לְחוּלְיָא.

זֶה תַּנּוּרוֹ שֶׁל עַכְנַאי.

וְזֶהוּ תַּנּוּרוֹ שֶׁל עַכְנַאי - לְכָךְ נִקְרָא תַּנּוּרוֹ שֶׁל עַכְנַאי, שֶׁהִקִּיפוּהוּ הֲלָכוֹת כְּעַכְנָא זוֹ וְטִמְּאוּהוּ. עַכְנָא – נָחָשׁ שֶׁדַּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹת כַּעֲגֻלָּה לְהַכְנִיס זְנָבוֹ לְתוֹךְ פִּיו. כָּךְ הִקִּיפוּ בְּתִשׁוּבָה וּרְאָיוֹת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וַחֲכָמִים זֶה אֶת זֶה עַל תַּנּוּר זֶה.

וּלְבַסּוֹף, מִפְּנֵי שֶׁהָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יָחִיד כְּנֶגֶד רַבִּים, נִפְסְקָה הַהֲלָכָה כְּרַבִּים דְּלֹא כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְהֵבִיאוּ כָּל טָהֳרוֹת שֶׁטִּהֵר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וּשְׂרָפוּם בָּאֵשׁ, וְנִמְנוּ וּבֵרְכוּהוּ מִפְּנֵי שֶׁהָיָה מַחֲזִיק בַּמַּחֲלוֹקֶת כְּנֶגֶד רַבִּים.

יוֹרוֹת הָעַרְבִיִּין שֶׁהוּא חוֹפֵר בָּאָרֶץ וְטָח בְּטִיט – אִם יָכוֹל הַטִּיחַ לַעֲמוֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, טָמֵא. וְאִם לָאו, טָהוֹר. וְזֶה תַּנּוּרוֹ שֶׁל בֶּן דִּינַאי.

יוֹרוֹת הָעַרְבִיִּין - לְאֻמּוֹת פַּת הֵן עֲשׂוּיִין, כְּדִמְפָרֵשׁ וְאָזִיל.

שֶׁל בֶּן דִּינַאי - רַבּוֹתַי פֵּירְשׁוּ שֵׁם אָדָם שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה תַּנּוּרִים הַלָּלוּ. וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי עַל שֵׁם שֶׁדָּנוּ בּוֹ דִּינִים הַרְבֵּה.

יא **תַּנּוּר שֶׁל אֶבֶן וְשֶׁל מַתֶּכֶת, טָהוֹר, וְטָמֵא מִשּׁוּם כְּלֵי מַתָּכוֹת.**

שֶׁל אֶבֶן וְשֶׁל מַתֶּכֶת טָהוֹר - שֶׁל אֶבֶן טָהוֹר לְגַמְרֵי, וְשֶׁל מַתֶּכֶת טָהוֹר מִדִּין כְּלֵי חֶרֶס, שֶׁאֵינוֹ מִיטַּמֵּא מֵאֲוִירוֹ, וְיֵשׁ לוֹ טָהֳרָה בְּמִקְוֶה.

וְטָמֵא מִשּׁוּם כְּלֵי מַתָּכוֹת - שֶׁמְּקַבֵּל טוּמְאָה מִגַּבּוֹ, וְנַעֲשֶׂה אַב הַטּוּמְאָה. וְאִם הוּא מְחוּבָּר לַקַּרְקַע אֵינוֹ מִיטַּמֵּא, דְּכָל הַמְּחוּבָּר לַקַּרְקַע הֲרֵי הוּא כַּקַּרְקַע, חוּץ מִתַּנּוּר וְכִירַיִם שֶׁל חֶרֶס, דִּכְתִיב בְּהוּ (ויקרא י״א לה) ״תַּנּוּר וְכִירַיִם יֻתָּץ״ – אֶת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נְתִיצָה.

נִקַּב, נִפְגַּם, נִסְדַּק, וְעָשָׂה לוֹ טְפֵלָה אוֹ מוּסָף שֶׁל טִיט, טָמֵא.

נִקַּב נִפְגַּם נִסְדַּק - וְעָשָׂה טִפּוּל שֶׁל סִיד לִסְתּוֹם הַנֶּקֶב וְהַפְּגָם וְהַסֶּדֶק, אוֹ שֶׁעָשָׂה עַל פִּיו תּוֹסֶפֶת שֶׁל טִיט, טָמֵא, כְּדִין תַּנּוּר שֶׁל חֶרֶס.

כַּמָּה יְהֵא בַּנֶּקֶב? כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא בּוֹ הָאוֹר. וְכֵן בְּכִירָה.

וְכֵן בְּכִירָה - וְכֵן שִׁיעוּר נֶקֶב שֶׁל כִּירָה, כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ הָאוֹר כְּשִׁיעוּר נֶקֶב שֶׁל תַּנּוּר.

כִּירָה שֶׁל אֶבֶן וְשֶׁל מַתֶּכֶת טְהוֹרָה, וּטְמֵאָה מִשּׁוּם כְּלֵי מַתָּכוֹת. נִקְּבָה, נִפְגְּמָה, נִסְדְּקָה, וְעָשָׂה לָהּ פִּטְפּוּטִין, טְמֵאָה.

וְעָשָׂה לָהּ פִּטְפּוּטִין - הָכָא לֹא תָּנֵי "וְעָשָׂה לָהּ טְפֵלָה", לְפִי שֶׁאֵין עוֹשִׂין טְפֵלָה לְכִירָה שֶׁנִּקְּבָה אוֹ נִפְגְּמָה כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂין לְתַנּוּר. אֶלָּא כְּשֶׁנִּקְּבָה אוֹ נִפְגְּמָה הַכִּירָה בְּמָקוֹם מוּשָׂבָה, וְגִילִין בְּמָקוֹם הַנֶּקֶב לַעֲשׂוֹת פִּטְפּוּטִין, הֵן רַגְלֵי הַכִּירָה, כְּמוֹ טריפי״ד בְּלַעַז, שֶׁהַכִּירָה יוֹשֶׁבֶת עַל אוֹתָן פִּטְפּוּטִין.

מֵירְחָה בְּטִיט, בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ, טְהוֹרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִבִּפְנִים טְמֵאָה, וּמִבַּחוּץ טְהוֹרָה.

מֵירְחָה בְּטִיט - טְהוֹרָה. שֶׁאֵין מֵרוּחַ שֶׁל טִיט מוֹעִיל אֶלָּא בְּתַנּוּר שֶׁאוֹפִין הַלֶּחֶם בְּתוֹכוֹ, אֲבָל לֹא בְּכִירָה. לְפִי שֶׁאֵין אוֹפִין וּמְבַשְּׁלִין בְּתוֹךְ הַכִּירָה עַצְמָהּ, אֶלָּא מַנִּיחִין בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַקְּדֵירָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה.